

استادار حدو دمجاز آلودگی بو

عنوان گزارش: استاندارد حدود مجاز آلودگی بو

کمیسیون: توسعه پایدار، محیط زیست و آب

انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران

شماره گزارش: ۱۹۰۷۴۵

تابستان ۱۴۰۱

مقدمه

پیرو تدوین استاندارد حدود مجاز آلودگی بو در محدوده مرزی تأسیسات واحد به استناد تبصره ۳ ماده ۱۲ قانون هوای پاک، ارزیابی نسخه‌ی پیشنهادی سازمان حفاظت محیط‌زیست به شرح زیر ارائه می‌گردد.

کلیات استاندارد

نکاتی که در خصوص کلیات این استاندارد به نظر می‌رسد عبارتند از:

- دامنه‌ی اجرای استاندارد شفاف نیست. به عبارتی اگر قرار است استاندارد برای کلیه‌ی واحدهای تولیدی (اعم از صنعتی، خدماتی و صنفی) اجرایی گردد، مشخص نیست چگونگی اجرای آن مثلا در خصوص واحدهای صنفی داخل شهر با توجه به بضاعت سازمان در پایش چگونه خواهد بود.
- محل اندازه‌گیری مرز سیستم یا فنس واحد تعیین شده، حال آنکه به نظر می‌رسد محل اندازه‌گیری باید نزدیکترین لکه‌ی جمعیتی در معرض بو باشد، نه فنس واحد. به عبارتی وقتی به موجب ضوابط استقرار مصوب سازمان، مشاغلی مانند مدیریت پسماندها، تصفیه‌خانه‌ها، صنایع غذایی و... که طبیعتا دارای بو هستند و با اینکه محصول یا مواد اولیه‌ی آنها رابطه‌ی تنگاتنگ به تولیدکنندگان یا مصرف‌کنندگان شهری دارد، با فاصله از نواحی جمعیتی احداث می‌گردند و متحمل هزینه‌های ترابری و انتقال می‌شوند؛ پس محاسبه میزان آلودگی بوی ایشان نیز باید در مرز نواحی جمعیتی که به اجبار از آنها فاصله گرفته‌اند، محاسبه گردد.
- استاندارد با فرض قابل ردگیری بودن یک تولیدکننده‌ی بو نوشته‌شده، حال آنکه رویکرد آن در برابر آثار تجمعی آلودگی بو بر جوامع در معرض مشخص نیست.
- استاندارد با فرض ساکن بودن واحد تولید بو نوشته‌شده و رویکرد آن در برابر منابع متحرک بو (مانند خودروها چه در صورتی که خود خودروی تولیدکننده‌ی بو باشد و چه بار موجود در آن) مشخص نیست. بر همین اساس در صورت انتقال منابع جامد، نیمه‌جامد یا مایع تولیدکننده‌ی بو از مرز واحدی به بیرون، عملا استاندارد از کارکرد خود خارج می‌شود.

نگاهی به مطالعات پیش‌تیبیان

- در فصل اول، سرفصل ۱-۱۶ واحد اندازه‌گیری بو، برای محاسبه این واحد از میزان تبخیر ماده‌ی بودار در گاز طبیعی (Natural Gas) سخن به میان آمده، حال آنکه در رفرنس سخن از تبخیر ماده‌ی بودار در گاز بی‌اثر (Neutral Gass) هست و بر همین اساس تعریف موجود در مطالعات پیش‌تیبیان واجد ایراد بسیار اساسی است.

- مطالعات بخش ۱-۱۷ و معرفی منابع تولید بو، ردپایی در تخصصی کردن متن استاندارد نداشته و جنبه‌ی زینتی دارند و پس از معرفی چند مورد از صنایع پایان می‌یابند. بر اساس این مطالعات و با گسترده‌تر ساختن آنها، امکان تخصصی کردن پایش بو در تأسیسات معرفی شده با توجه به جنس آلاینده‌های خروجی از آنها وجود داشت. (مانند بحث حد تبدیل و گزیده کردن تست‌ها). گفتنی است در بخش ۱-۲-۶ بحث حدود مجاز بر مبنای نوع فعالیت مطرح شده، اما چرایی رد صرف‌نظر از این روش در نگارش استاندارد مشخص نیست.
- با توجه به مطالب بیان‌شده در بخش ۲-۳ عبارت از مقررات و دستورالعمل‌های نمونه‌برداری و ذکر این امر که تاکنون نیز هیچ‌گونه استاندارد واحدی برای پایش بو منتشر نشده و تنها یک استاندارد در اروپا به همراه متدهای بسیار برای پایش این آلاینده وجود دارد، انتخاب روش‌هایی که در متن استاندارد به آنها اشاره شده نیاز به دلایل توجیهی برای ذی‌نفعان خواهد داشت. توسعه‌ی بخش ۲-۴ تا ۲-۱۰ می‌تواند منجر به تدوین استاندارد بهتری برای دستورالعمل محاسبه و حدود مجاز آلودگی بو گردد.
- ارتباط فصل سوم در ترجمه مقررات کشورهای مختلف با کلیت طرح یا متن استاندارد مشخص نیست (علی‌رغم اینکه در بخش نتیجه‌گیری خلاف این مدعا مطرح شده‌است). به عبارتی فصل سوم نیز صرفاً جنبه تزئینی داشته تا بهینه‌کاوی یا بررسی تطبیقی اسناد کشورهای مختلف برای ارائه‌ی یافته‌هایی در خصوص نحوه نگارش استاندارد و پیاده‌سازی آن در استاندارد ملی ایران.
- ارتباط فصل‌های چهارم و پنجم نیز در مطرح نمودن سوابق تحقیقاتی در خصوص بوی مسیر فرودگاه امام و نمونه‌های مطالعاتی مدل‌سازی بو با کلیت طرح یا متن استاندارد مشخص نیست. به عبارتی این دو فصل نیز صرفاً باعث تطویل طرح پژوهشی شده و هیچ‌گونه نتیجه‌ی مشخصی از طرح‌هایی که از شرکت آب منطقه‌ای تهران، شهرداری تهران، وزارت نیرو، سازمان حفاظت محیط‌زیست و پایان‌نامه‌ی دانشگاهی قید شده یا مدل‌سازی از نمونه‌های مطالعاتی یادشده، مطرح نگردیده‌است.
- مراجع، رفرنس‌ها و نحوه‌ی محاسبه‌ی اعداد جداول بخش ۲-۶ مشخص نیست. این جداول در متن استاندارد نیز عیناً پیاده‌سازی شده‌اند.

مطالعه متن استاندارد

- ارتباط منطقی میان مطالعات پشتیبان و متن استاندارد پیشنهادی وجود ندارد. بر همین اساس نیاز است این ارتباط منطقی تبیین گردیده و چرایی انتخاب اعداد و معیارهای مدنظر به بحث گذاشته‌شود.
- دلیل طرح متن یادآوری اول (بدیهی است پس از گذشت یکسال از ابلاغ حدود مجاز، این مقدار با توجه به نتایج به دست آمده در سطح کشور با توجه به شرایط، کاهش خواهد یافت) در متن استاندارد مشخص نیست.
- مراجع، رفرنس‌ها و نحوه‌ی محاسبه‌ی اعداد جداول بخش ۲-۶ مشخص نیست. این جداول در متن استاندارد نیز عیناً پیاده‌سازی شده‌اند. همچنین علت عدم حضور گازهای خطرناکی چون کلر در داخل جدول نیز مشخص نیست.
- در متن یادآوری دوم باید
 - آنالیز بر اساس مدل‌سازی بو در مرز محدوده‌ی جمعیتی در معرض صورت پذیرد.
 - مهلت رفع آلودگی برای واحد (مثلاً ۳ ماه) طرح شود.